

Autorzy analizy programów wyborczych:

Anna Patrycja Czepiel, Aleksander Łaszek, Rafał Trzeciakowski, Wiktor Wojciechowski

Autor prezentacji:

Tomasz Dróżdż, Aleksander Łaszek

Prezentacja została wykorzystana podczas wykładu otwartego Leszka Balcerowicza oraz publicznej promocji raportu „Następne 25 lat: Jakie reformy musimy przeprowadzić, by dogonić Zachód?”, który odbył się 19 października w SGH.

Więcej o wydarzeniu: <http://www.for.org.pl/pl/a/3642,Leszek-Balcerowicz-o-scenariuszach-polityczno-gospodarczych-dla-Polski-Ogloszenie-projektu-obywatelskiego-nadzoru-legislacji-Monitor>

Pełna wersja raportu: <http://www.for.org.pl/pl/a/3559,Raport-Nastepne-25-lat-Jakie-reformy-musimy-przeprowadzic-by-dogonic-Zachod>

Ocena programów gospodarczych partii politycznych w odniesieniu do scenariuszy zawartych w raporcie FOR: „Następne 25 lat”.

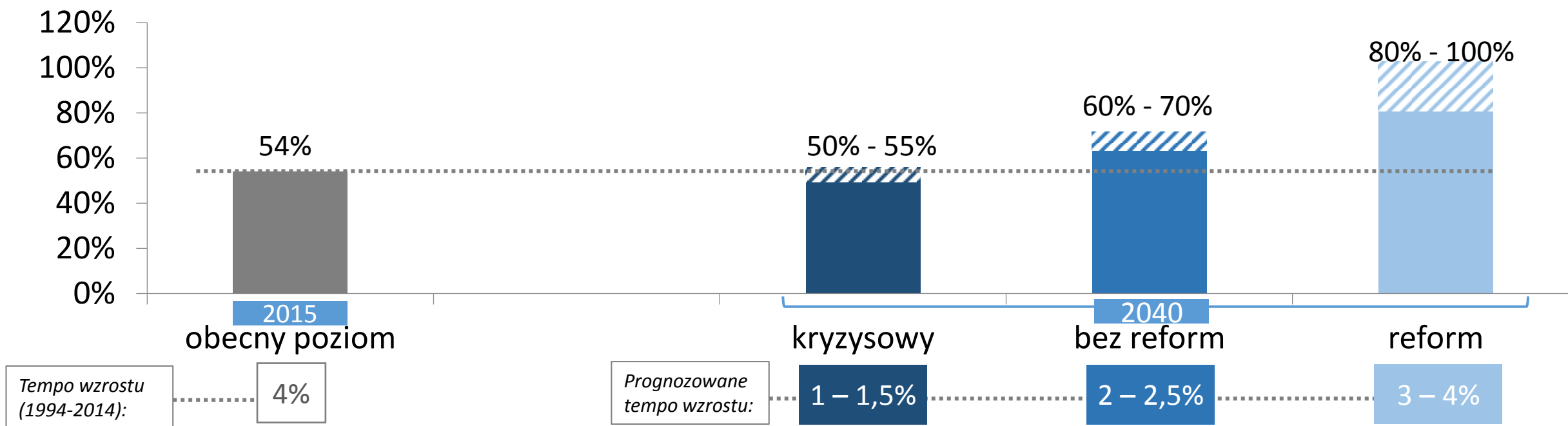
Kryteria oceny:

- Zatrudnienie
- Produktywność
- Inwestycje
- Wpływ na finanse publiczne

Bez dalszych reform w kierunku praworządnego państwa i wolnorynkowej gospodarki tylko nieznacznie zmniejszy dystans do bogatych krajów Zachodu.

Poziom dochodów w Polsce na tle Niemiec

Poziom PKB per capita Polski, Niemcy = 100% (PPS, 2005)

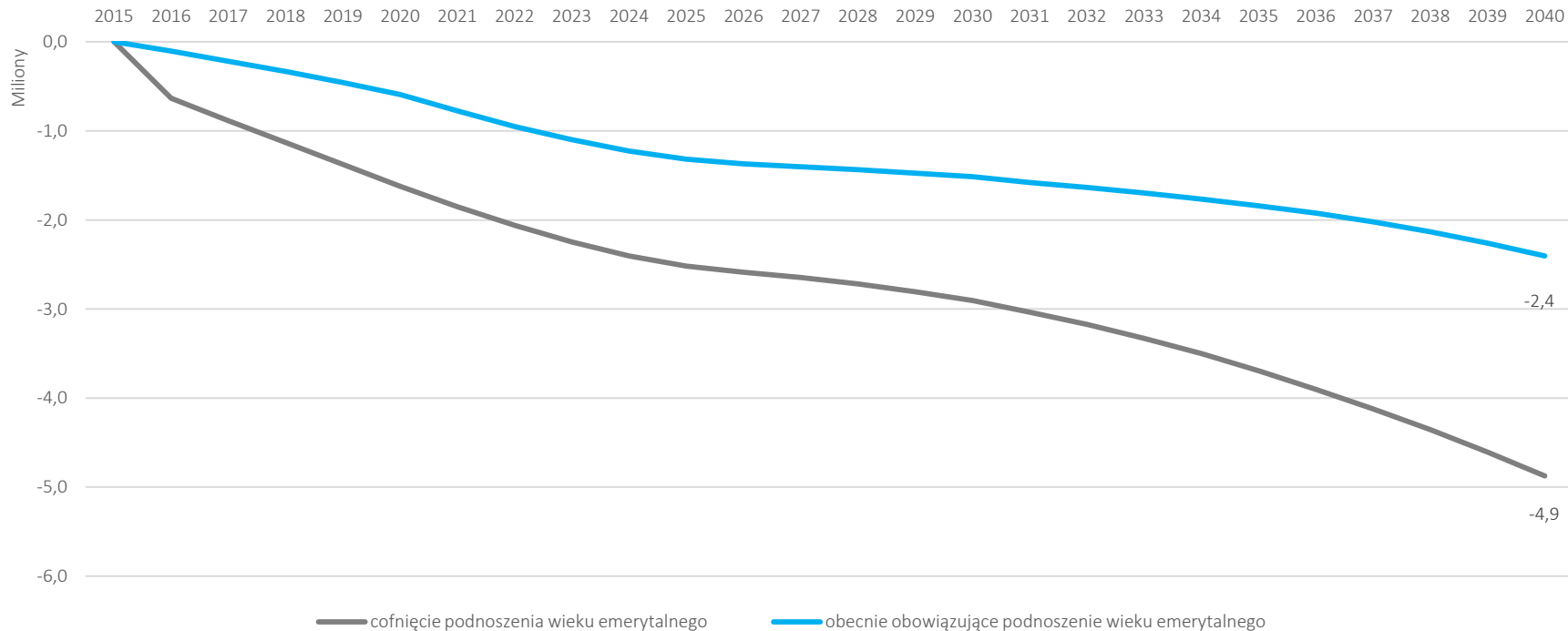

PiS oraz Zjednoczona Lewica wykazują największy brak odpowiedzialności za finanse publiczne proponując ogromne wydatki bez pokrycia. Spośród koniecznych reform obecnie najwięcej można znaleźć w programie Nowoczesnej.

Społeczeństwo w Polsce się starzeje. Oznacza to spadek liczby potencjalnych pracowników, co obniży tempo wzrostu gospodarczego.

Zmiana liczby osób w wieku produkcyjnym (mln)

Wiek produkcyjny od 18 do 67 lat (stopniowo podnoszony)

PO, .N: Podtrzymanie reformy emerytalnej

PSL, ZL: Zmiękczenie kryteriów przechodzenia na emeryturę

PiS: Obniżenie wieku emerytalnego do 60 i 65 lat

Obniżanie wieku emerytalnego będzie zwiększało presję na podwyżkę minimalnych emerytur. Taki postulat w swoich programach już teraz mają Polskie Stronnictwo Ludowe i Zjednoczona Lewica.

Podwyższenie płacy minimalnej, co postulują wszystkie analizowane partie poza Nowoczesną i Kukiz'15, wpłynie negatywnie na zatrudnienie.

Wysokość płacy minimalnej w programach głównych partii politycznych

Wysokość płacy minimalnej w 2015 r. to 1750 zł

Partia:	Wzrost płacy minimalnej:
Zjednoczona Lewica	2500 zł/m, a dla umów zlecenia 15 zł/h
Prawo i Sprawiedliwość	ok. 2000 zł/m*, a dla umów zlecenia 12 zł/h
Platforma Obywatelska	1850 zł/m, a dla umów zlecenia 12 zł/h
Polskie Stronnictwo Ludowe	1900 zł/m
Nowoczesna	brak zmian
Kukiz'15	brak zmian

Przykłady z innych krajów:

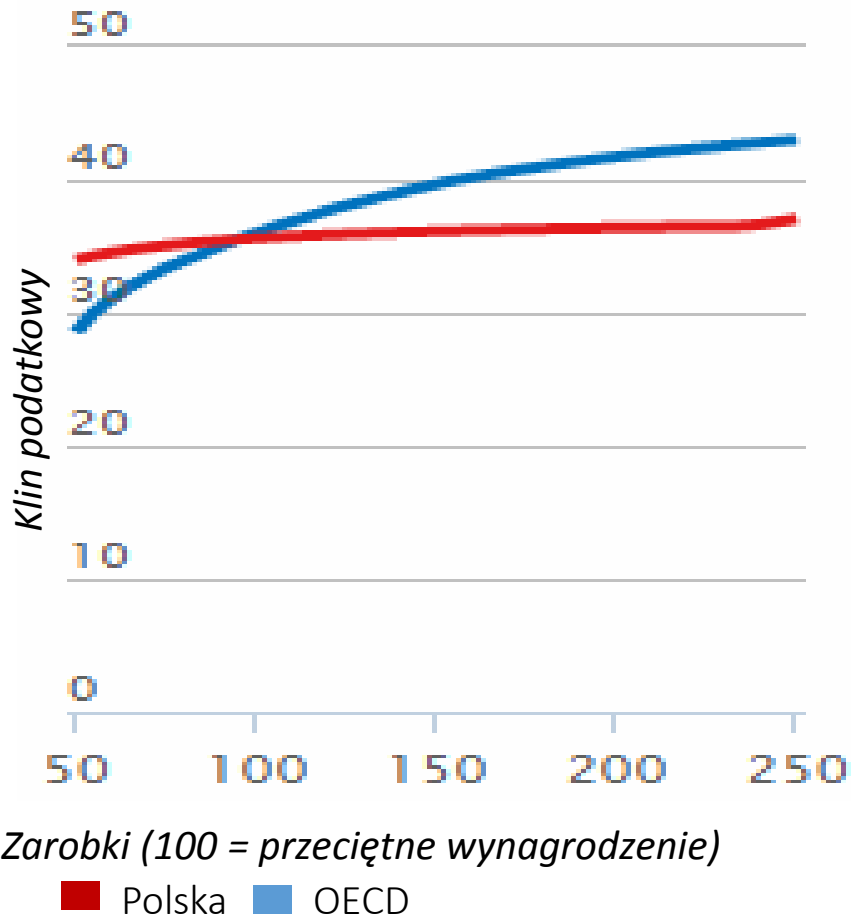
- W latach 2002–2013 przeciętnie 116 tys. osób rocznie traciło prace w Polsce na skutek podwyżek płacy minimalnej. 39% z nich to osoby młode, poniżej 30. roku życia (Kamińska i Lewandowski, 2015).
- OECD (2004): wzrost płacy minimalnej na Węgrzech w latach 2001-2002 obniżył popyt na pracę osób o niskich kwalifikacjach o ok. 6%, a w regionach słabiej rozwiniętych nawet o ok. 10%.

* Brak jasnej deklaracji, szacunek na podstawie deklaracji „Materiały konferencyjne – Myśląc Polska”: *"Zakładamy, że płaca minimalna nie będzie mniejsza niż 50% średniej płacy w gospodarce narodowej."*

ZL, PiS, PO i Kukiz'15 proponują zmniejszenie opodatkowania najmniej zarabiających (jest to korzystne), nie precyzując jednak źródeł finansowania.

Zmiana opodatkowania najmniej zarabiających

Opodatkowanie samotnej osoby:

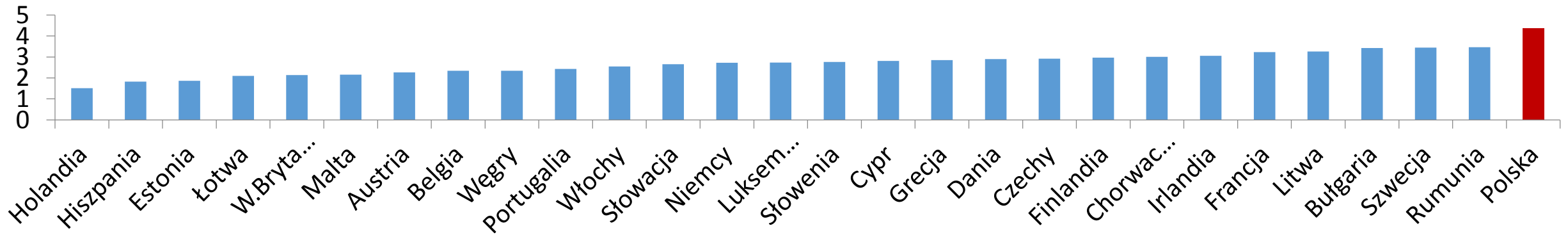
Propozycje partii:

Partia	Propozycja zmian	Koszt fiskalny
ZL	Wzrost kwoty wolnej z 3,1 tys. zł do 21 tys. zł	59 mld zł rocznie (uwzględnia wyższe wpływy z 3-go progu podatkowego).
PiS	Wzrost kwoty wolnej z 3,1 tys. zł do 8 tys. zł	16 mld zł rocznie
PO	Integracja PIT, NFZ i ZUS, skala od 10% do 39,5%	Ponad 10 mld zł rocznie (od 2018)
PSL	-	-
.N	-	-
Kukiz'15	Inteligentna kwota wolna w wysokości 10 tys. zł w pierwszym roku, następnie likwidacja PIT	koszt: 28,7 mld zł (pierwszy rok), 55,6 mld zł (w kolejnych latach)

Według miary OECD udział państwowych firm w gospodarce w Polsce jest największy wśród krajów UE-28, co silnie ogranicza zakres działania konkurencji.

Upolitycznienie gospodarki

PMR – subindeks własności państwowej 2013 r. (wyższa wartość – wyższy udział państwowych firm w gospodarce)

Za dalszą prywatyzacją

- .N: prywatyzacja spółek górniczych (deklaracje medialne)

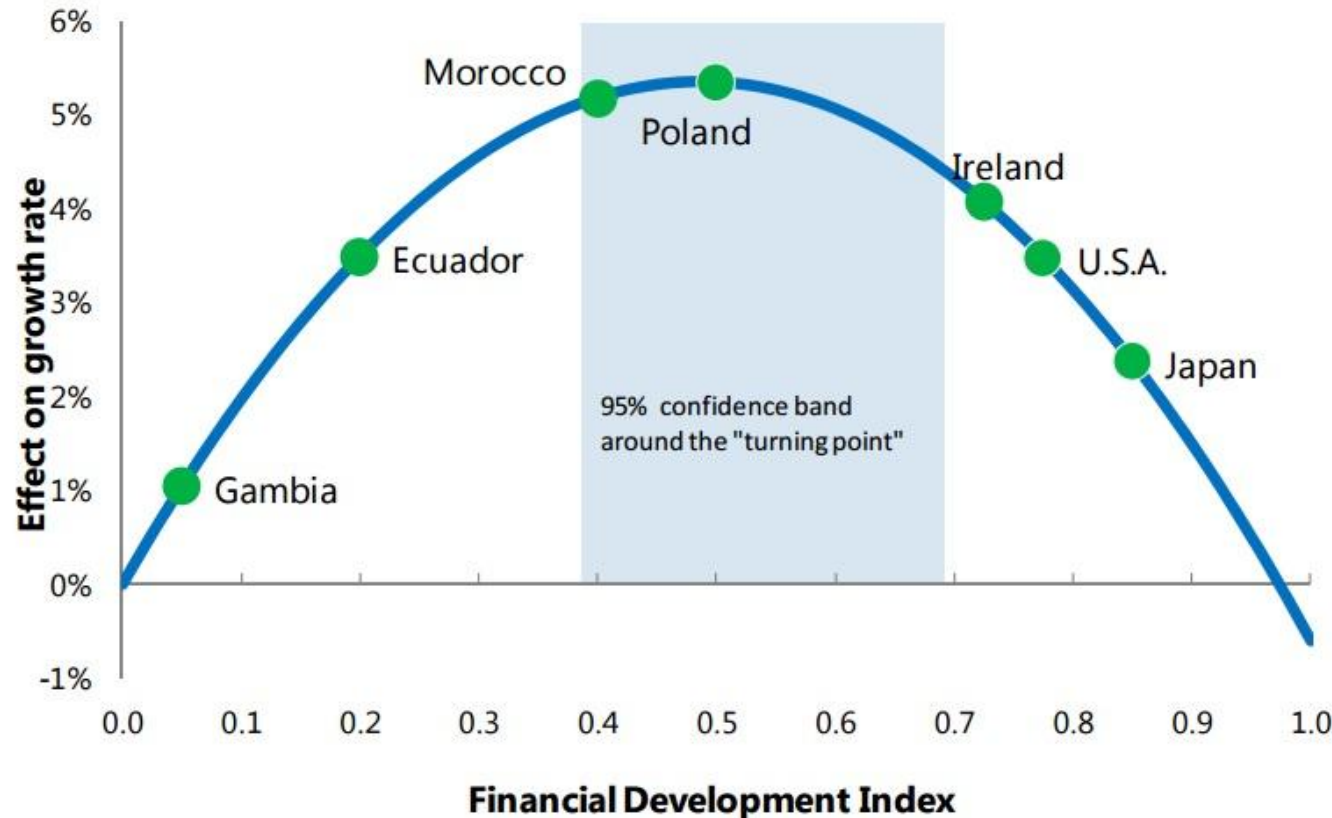
Przeciw dalszej prywatyzacji:

- PO: energetyka i górnictwo mają być podporządkowane państwowym spółkom
- PiS: brak prywatyzacji i eliminacja konkurencji (państwowy monopol górniczo-energetyczny)
- PSL: brak prywatyzacji i zmniejszenie napływu inwestycji zagranicznych, promowanie polskich (państwowych) banków
- ZL: Sprzeciw wobec prywatyzacji „strategicznymi” spółkami PKP, jak PKP Energetyka czy PKP Intercity; Poczty Polskiej; i integracja spółek wydobywczych i energetycznych

Dodatkowe opodatkowanie sektora finansowego zmniejszy możliwość finansowania inwestycji, a ewentualne ręczne sterowanie zmniejszy produktywność inwestycji.

Wpływ wielkości sektora finansowego na wzrost gospodarczy

Figure 7. Financial Development Effect on Growth

- 48 mld zł dochodów z opodatkowania instytucji finansowych proponowane przez ZL jest nierealne.
- 6,7-7,8 mld zł dochodów z opodatkowania instytucji finansowych proponowane przez PiS jest bardzo optymistyczne.
- Duże obciążenie instytucji finansowych utrudni finansowanie inwestycji.
- Państwowe programy wspierania inwestycji ZL i PiS grożą zmniejszeniem efektywności inwestycji i wzrostem ryzyka kryzysu bankowego.

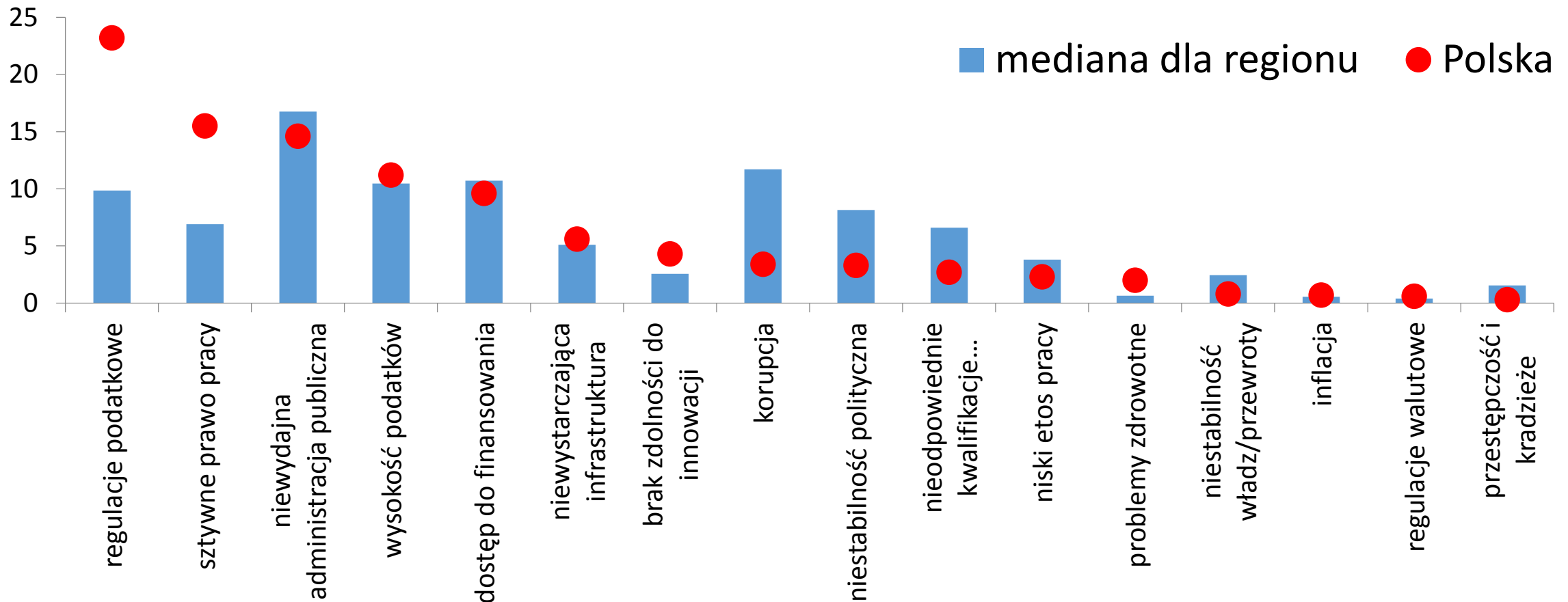
Source: IMF staff estimates.

Jednolita stawka VAT jest największym uproszczeniem systemu podatkowego spośród rozwiązań proponowanych przez uwzględnione partie.

Główne bariery zgłaszane przez przedsiębiorców

Główne bariery dla przedsiębiorców w Polsce na tle regionu, GCR 2014/2015

Najbardziej kosztowne propozycje uderzające w stabilność finansów publicznych składa Zjednoczona Lewica.

Koszty obietnic zawartych w programach głównych partii politycznych

Obliczenia w perspektywie kadencji 2016-2019

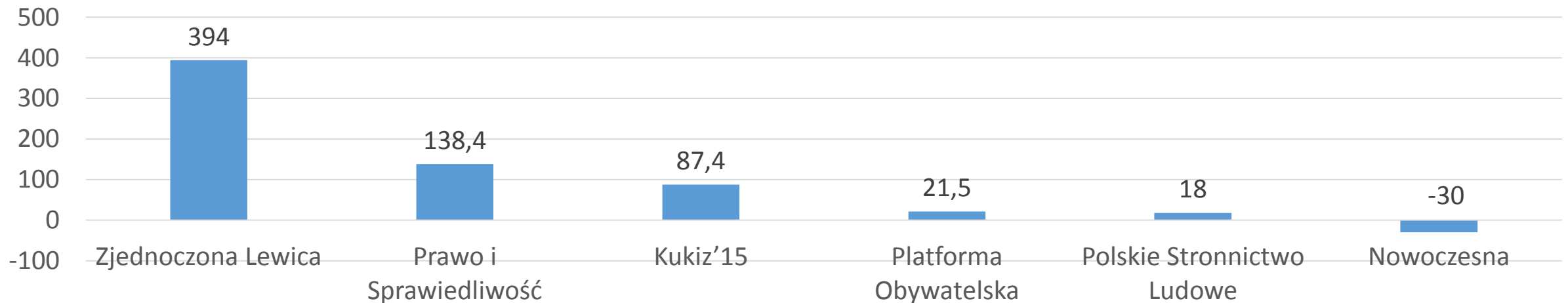
Partia:	Koszt (mld zł):	Finansowanie (mld zł):	Uwzględnione propozycje:
■ ZL:	ok. 454	ok. 60	Wzrost kwoty wolnej od podatku (-236), premia obywatelska (-76), obniżki stawki VAT (-20), wzrost wydatków na opiekę zdrowotną (-104), refundacja leków dla seniorów (-18), podatki bankowe (+30),
■ PiS:	ok. 220,4	ok. 82	Wzrost kwoty wolnej od podatku (-64), dodatki na dzieci (-86,4), obniżka stawek VAT (-10), obniżenie wieku emerytalnego (-32), niższy CIT dla mikroprzedsiębiorstw (-10), refundacja leków dla seniorów (-18), uszczelnienie VAT (+30), CIT (+14), podatki bankowe (+26), podatek od sklepów wielkopowierzchniowych (+12)
■ PO:	ok. 65,5	ok. 44	Wzrost kwoty wolnej od podatku (-20,4), obniżka stawek VAT (-19,5), refundacja leków dla seniorów (-18), ulga dla osób młodych wchodzących na rynek pracy (-7,6), uszczelnienie VAT (+30) i CIT (+14).
■ PSL:	min. 18 + ogólniki trudne do oszacowania (150 mld inwestycji w rolnictwo)	-	Refundacja leków dla seniorów (-18), ogólniki trudne do oszacowania (150 mld inwestycji w rolnictwo).
■ .N:	ok. 60 (zrównoważenie fiskalne, w długim okresie spadek wydatków)	ok. 90	3x16 (-60), likwidacja preferencji podatkowych w PIT (+60), uszczelnienie VAT (30).
■ Kukiz'15	ok. 233	ok. 146	Wzrost kwoty wolnej od podatku (-195,4), obniżka stawek VAT (-37,7), zastąpienie CIT podatkiem od przychodów (+78,1), podatki bankowe (+26), podatek od sklepów wielkopowierzchniowych (+12)

Najbardziej kosztowne propozycje uderzające w stabilność finansów publicznych składa Zjednoczona Lewica.

Koszty obietnic zawartych w programach głównych partii politycznych

Obliczenia w perspektywie kadencji 2016-2019

Proponowana skala zwiększenia długu publicznego w latach 2016-2019 (w mld zł)

Komentarz dot. partii KORWiN oraz Partii Razem:

KORWiN proponuje radykalną przebudowę państwa, jednak nie podaje wystarczających informacji na temat samego procesu przejścia od obecnej sytuacji do opisywanego celu. O ile można ocenić konsekwencje samych zmian podatkowych proponowanych przez tę partię (zdecydowana redukcja składek i podatków), to bez informacji w jaki sposób i w jakim tempie państwo wycofa się z finansowania służby zdrowia, edukacji czy systemu emerytalnego nie można rzetelnie ocenić łącznych skutków proponowanych zmian. Według dostępnych sondaży Partia Razem obecnie ma niewielkie szanse na wejście do parlamentu – średnie poparcie dla tej partii w ostatnich sondażach na granicy błędu statystycznego.